Musiklivet i förändring

Musikforskning idag 2025 - Örebro

Henrik Frisk

Kungl. Musikhögskolan i Stockholm

24/10, 2025

Musikliv i förändring

- Musiklivet och dess finansiering är i förändring
- Kan konstnärlig forskning förändra musiklivet?
- Är de två parallella krafter och hur interagerar de i så fall?
- Är det kunskapsbegrepp som åberopas i KF relevant för musiklivet?

Musikliv i förändring

- Musiklivet och dess finansiering är i förändring
- Kan konstnärlig forskning förändra musiklivet?
- Är de två parallella krafter och hur interagerar de i så fall?
- Är det kunskapsbegrepp som åberopas i KF relevant för musiklivet?

Musikliv i förändring

- Musiklivet och dess finansiering är i förändring
- Kan konstnärlig forskning förändra musiklivet?
- Är de två parallella krafter och hur interagerar de i så fall?
- Är det kunskapsbegrepp som åberopas i KF relevant för musiklivet?

Musikliv i förändring

- Musiklivet och dess finansiering är i förändring
- Kan konstnärlig forskning förändra musiklivet?
- Är de två parallella krafter och hur interagerar de i så fall?
- Är det kunskapsbegrepp som åberopas i KF relevant för musiklivet?

Konstnärlig kunskap

- Kunskap i konstnärlig forskning är idéen om att det i den konstnärliga praktiken uppstår en kunskap som är något utöver själva det konstnärliga kunnandet,
- samt att detta kan kommuniceras genom lyssnande, men också genom att processen kring praktiken bryts ner och dokumenteras, diskuteras och reflekteras över

Genom vilka kanaler gestaltar sig detta?

Konstnärlig kunskap

- Kunskap i konstnärlig forskning är idéen om att det i den konstnärliga praktiken uppstår en kunskap som är något utöver själva det konstnärliga kunnandet,
- samt att detta kan kommuniceras genom lyssnande, men också genom att processen kring praktiken bryts ner och dokumenteras, diskuteras och reflekteras över

Genom vilka kanaler gestaltar sig detta?

Konstnärlig kunskap

- Kunskap i konstnärlig forskning är idéen om att det i den konstnärliga praktiken uppstår en kunskap som är något utöver själva det konstnärliga kunnandet,
- samt att detta kan kommuniceras genom lyssnande, men också genom att processen kring praktiken bryts ner och dokumenteras, diskuteras och reflekteras över

Genom vilka kanaler gestaltar sig detta?

Konstnärlig kunskap innan konstnärlig forskning

- Susanne Langer pratar om "the unconsumated symbol" som det säregna i konstnärlig kunskap
- En kunskap som är till sin natur annorlunda från annan kunskap
- Den uppstår som en förhandling mellan upphovspersonen, musikerna, och lyssnaren
- Centralt är lekfullheten i attityden till både process och resultat

Philosophy in a New Key: A Study in the Symbolism of Reason, Rite, and Art

Konstnärlig kunskap innan konstnärlig forskning

- Susanne Langer pratar om "the unconsumated symbol" som det säregna i konstnärlig kunskap
- En kunskap som är till sin natur annorlunda från annan kunskap
- Den uppstår som en förhandling mellan upphovspersonen, musikerna, och lyssnaren
- Centralt är lekfullheten i attityden till både process och resultat

Philosophy in a New Key: A Study in the Symbolism of Reason, Rite, and Art

Konstnärlig kunskap innan konstnärlig forskning

- Susanne Langer pratar om "the unconsumated symbol" som det säregna i konstnärlig kunskap
- En kunskap som är till sin natur annorlunda från annan kunskap
- Den uppstår som en förhandling mellan upphovspersonen, musikerna, och lyssnaren
- Centralt är lekfullheten i attityden till både process och resultat

Philosophy in a New Key: A Study in the Symbolism of Reason, Rite, and Art

Konstnärlig kunskap innan konstnärlig forskning

- Susanne Langer pratar om "the unconsumated symbol" som det säregna i konstnärlig kunskap
- En kunskap som är till sin natur annorlunda från annan kunskap
- Den uppstår som en förhandling mellan upphovspersonen, musikerna, och lyssnaren
- Centralt är lekfullheten i attityden till både process och resultat

Philosophy in a New Key: A Study in the Symbolism of Reason, Rite, and Art

Utmaningen

- Såväl lekfullheten som kunskapsbegreppet blir utmanat av marknadskrafterna
- Om postmoderniteten av-kommodifierade konsten så har vi nu en hyperkommodifiering som hotar att inbegripa allt i den konstnärliga processen - även lyssnandet
- I denna verklighet är kunskapsanspråket i musiken hotat både i praktiken och som koncept

Utmaningen

- Såväl lekfullheten som kunskapsbegreppet blir utmanat av marknadskrafterna
- Om postmoderniteten av-kommodifierade konsten så har vi nu en hyperkommodifiering som hotar att inbegripa allt i den konstnärliga processen - även lyssnandet
- I denna verklighet är kunskapsanspråket i musiken hotat både i praktiken och som koncept

Utmaningen

- Såväl lekfullheten som kunskapsbegreppet blir utmanat av marknadskrafterna
- Om postmoderniteten av-kommodifierade konsten så har vi nu en hyperkommodifiering som hotar att inbegripa allt i den konstnärliga processen - även lyssnandet
- I denna verklighet är kunskapsanspråket i musiken hotat både i praktiken och som koncept

Utmaningen

- Här har vi i debatten det sista året i kritiken mot konstnärlig forskning kunna stöta på resonemang som stödjer behovet av att förstå musik utifrån ett perspektiv oförändrat sedan Platon
- Utövarna ska hålla sig på sin plats och låta uttolkningen skötas av lyssnaren
- Här verkar lekfullheten hotas av kunskapsanspråket snarare än vara en förutsättning för det

Ekström Lindbäck, 2024, *Statstrogna konstnärer utan publik*, Respons

Utmaningen

- Här har vi i debatten det sista året i kritiken mot konstnärlig forskning kunna stöta på resonemang som stödjer behovet av att förstå musik utifrån ett perspektiv oförändrat sedan Platon
- Utövarna ska hålla sig på sin plats och låta uttolkningen skötas av lyssnaren
- Här verkar lekfullheten hotas av kunskapsanspråket snarare än vara en förutsättning för det

Ekström Lindbäck, 2024, *Statstrogna konstnärer utan publik*, Respons

Utmaningen

- Här har vi i debatten det sista året i kritiken mot konstnärlig forskning kunna stöta på resonemang som stödjer behovet av att förstå musik utifrån ett perspektiv oförändrat sedan Platon
- Utövarna ska hålla sig på sin plats och låta uttolkningen skötas av lyssnaren
- Här verkar lekfullheten hotas av kunskapsanspråket snarare än vara en förutsättning för det

Ekström Lindbäck, 2024, *Statstrogna konstnärer utan publik*, Respons

Akademin som en frizon

- I motsats till kritiken om risken för akademisering så framstår de akademiska miljöerna istället som musikpolitiska frizoner
  - här kan en doktorand bedriva konstnärliga experiment som inte är möjliga i musiklivet
  - här finns inte de statliga rapporteringskraven som musiklivet lyder under (på projektnivå)
  - här finns en intressant dynamik mellan konstnärlig frihet och akademisk frihet som kan gagna den senare

Akademin som en frizon

- I motsats till kritiken om risken för akademisering så framstår de akademiska miljöerna istället som musikpolitiska frizoner
  - här kan en doktorand bedriva konstnärliga experiment som inte är möjliga i musiklivet
  - här finns inte de statliga rapporteringskraven som musiklivet lyder under (på projektnivå)
  - här finns en intressant dynamik mellan konstnärlig frihet och akademisk frihet som kan gagna den senare

Akademin som en frizon

- I motsats till kritiken om risken för akademisering så framstår de akademiska miljöerna istället som musikpolitiska frizoner
  - här kan en doktorand bedriva konstnärliga experiment som inte är möjliga i musiklivet
  - här finns inte de statliga rapporteringskraven som musiklivet lyder under (på projektnivå)
  - här finns en intressant dynamik mellan konstnärlig frihet och akademisk frihet som kan gagna den senare

Akademin som en frizon

- I motsats till kritiken om risken för akademisering så framstår de akademiska miljöerna istället som musikpolitiska frizoner
  - här kan en doktorand bedriva konstnärliga experiment som inte är möjliga i musiklivet
  - här finns inte de statliga rapporteringskraven som musiklivet lyder under (på projektnivå)
  - här finns en intressant dynamik mellan konstnärlig frihet och akademisk frihet som kan gagna den senare

Akademin som en frizon

- För att detta ska fungera förutsätts en tät kontakt mellan musiklivet och akademien *och* kontakt till angränsande forskningsfält
- Något som i akademiseringskritiken framställs som två motverkande krafter
- Dessa imaginära motsatsförhållandena hålls fram som ett politiskt paradigm

Akademin som en frizon

- För att detta ska fungera förutsätts en tät kontakt mellan musiklivet och akademien *och* kontakt till angränsande forskningsfält
- Något som i akademiseringskritiken framställs som två motverkande krafter
- Dessa imaginära motsatsförhållandena hålls fram som ett politiskt paradigm

Akademin som en frizon

- För att detta ska fungera förutsätts en tät kontakt mellan musiklivet och akademien *och* kontakt till angränsande forskningsfält
- Något som i akademiseringskritiken framställs som två motverkande krafter
- Dessa imaginära motsatsförhållandena hålls fram som ett politiskt paradigm

Akademin som en frizon

- Bredden som denna täta kontakt kan bidra till är en radikal politisk styrka som kan bidra till att dämpa de polariserande krafterna

Förutsättningarna?

- att kontakten mellan konstnärlig forskning och musiklivet är tät
- Interdisciplinäriteten i konstnärlig forskning utvecklas

Akademin som en frizon

- Bredden som denna täta kontakt kan bidra till är en radikal politisk styrka som kan bidra till att dämpa de polariserande krafterna

Förutsättningarna?

- att kontakten mellan konstnärlig forskning och musiklivet är tät
- Interdisciplinäriteten i konstnärlig forskning utvecklas

Akademin som en frizon

- Bredden som denna täta kontakt kan bidra till är en radikal politisk styrka som kan bidra till att dämpa de polariserande krafterna

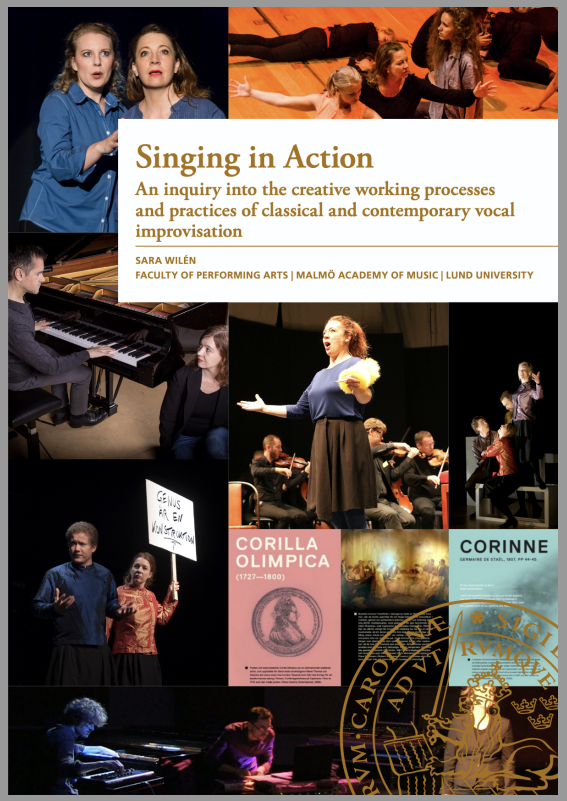
Förutsättningarna?

- att kontakten mellan konstnärlig forskning och musiklivet är tät
- Interdisciplinäriteten i konstnärlig forskning utvecklas

Konstnärlig forskning och musiklivet

Sara Wilén, 2017 (LU)

Singing in Action : An inquiry into the creative working processes and practices of classical and contemporary vocal improvisation

Interaktion med musiklivet

- Ett scensamtal på moment:teater i Gubbängen, Stockholm gav upphov till en animerad debatt i kulturmedia och sociala medier om operasexism
- Detta var alltså fem år före *MeToo* men berörde samma ämnen
- Diskussionen handlade inte om konstnärlig forskning i sig utan är ett exempel på hur konstnärlig praktik som kommer ur konstnärlig forskning har påverkat kulturlivet

Interaktion med musiklivet

- Ett scensamtal på moment:teater i Gubbängen, Stockholm gav upphov till en animerad debatt i kulturmedia och sociala medier om operasexism
- Detta var alltså fem år före *MeToo* men berörde samma ämnen
- Diskussionen handlade inte om konstnärlig forskning i sig utan är ett exempel på hur konstnärlig praktik som kommer ur konstnärlig forskning har påverkat kulturlivet

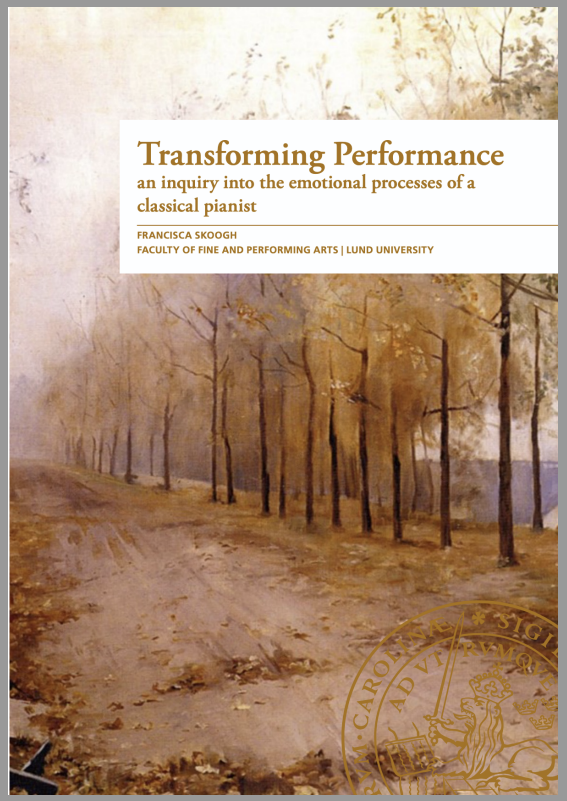
Interaktion med musiklivet

- Ett scensamtal på moment:teater i Gubbängen, Stockholm gav upphov till en animerad debatt i kulturmedia och sociala medier om operasexism
- Detta var alltså fem år före *MeToo* men berörde samma ämnen
- Diskussionen handlade inte om konstnärlig forskning i sig utan är ett exempel på hur konstnärlig praktik som kommer ur konstnärlig forskning har påverkat kulturlivet

Konstnärlig forskning och musiklivet

Francisca Skoogh, 2021 (LU)

Transforming Performance: An inquiry into the emotional processes of a classical pianis

Interaktion med angränsande forskningsfält

- Inom ramen för sin avhandling skrev jag tillsamman med Francisca Skoogh en artikel om nervositet i en klassisk pianists praktik
- Utifrån detta perspektiv, och en analys av musiklivet, lägger vi fram hypotesen att nervositet i klassisk musik inte är ett individuellt problem, utan snarare ett strukturellt.
- Artikeln har fått stor spridning (utanför konstnärlig forskning) med ett för fältet stort antal citeringar (40)

Skoogh & Frisk 2019 *Performance values-an artistic research perspective on music performance anxiety in classical music*, Journal for Research in Arts and Sports Education.

Interaktion med angränsande forskningsfält

- Inom ramen för sin avhandling skrev jag tillsamman med Francisca Skoogh en artikel om nervositet i en klassisk pianists praktik
- Utifrån detta perspektiv, och en analys av musiklivet, lägger vi fram hypotesen att nervositet i klassisk musik inte är ett individuellt problem, utan snarare ett strukturellt.
- Artikeln har fått stor spridning (utanför konstnärlig forskning) med ett för fältet stort antal citeringar (40)

Skoogh & Frisk 2019 *Performance values-an artistic research perspective on music performance anxiety in classical music*, Journal for Research in Arts and Sports Education.

Interaktion med angränsande forskningsfält

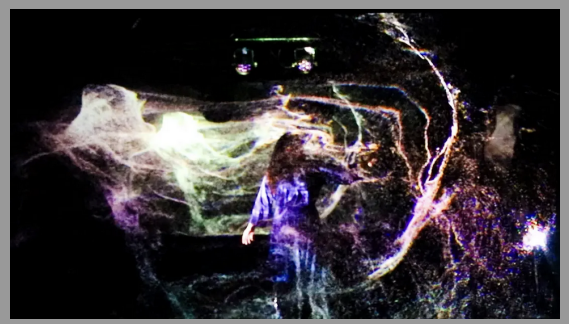
- Inom ramen för sin avhandling skrev jag tillsamman med Francisca Skoogh en artikel om nervositet i en klassisk pianists praktik
- Utifrån detta perspektiv, och en analys av musiklivet, lägger vi fram hypotesen att nervositet i klassisk musik inte är ett individuellt problem, utan snarare ett strukturellt.
- Artikeln har fått stor spridning (utanför konstnärlig forskning) med ett för fältet stort antal citeringar (40)

Skoogh & Frisk 2019 *Performance values-an artistic research perspective on music performance anxiety in classical music*, Journal for Research in Arts and Sports Education.

Konstnärlig forskning och musiklivet

Maria Lindeman, pågående (SKH)

Towards collaborative and explorative processes in opera

Interaktion med det omgivande samhället

- Maria Lindemans pågående forskning fokuserar på interdisciplinära och kollaborativa processer för skapandet av samtida opera
- Empirin kommer från workshops och föreställningar
- I processen har hon börjat formulera en princip för konstnärligt ledarskap
- Detta arbete har visat sig intressant för forskning i ledarskap även utanför kultursfären

Interaktion med det omgivande samhället

- Maria Lindemans pågående forskning fokuserar på interdisciplinära och kollaborativa processer för skapandet av samtida opera
- Empirin kommer från workshops och föreställningar
- I processen har hon börjat formulera en princip för konstnärligt ledarskap
- Detta arbete har visat sig intressant för forskning i ledarskap även utanför kultursfären

Interaktion med det omgivande samhället

- Maria Lindemans pågående forskning fokuserar på interdisciplinära och kollaborativa processer för skapandet av samtida opera
- Empirin kommer från workshops och föreställningar
- I processen har hon börjat formulera en princip för konstnärligt ledarskap
- Detta arbete har visat sig intressant för forskning i ledarskap även utanför kultursfären

Interaktion med det omgivande samhället

- Maria Lindemans pågående forskning fokuserar på interdisciplinära och kollaborativa processer för skapandet av samtida opera
- Empirin kommer från workshops och föreställningar
- I processen har hon börjat formulera en princip för konstnärligt ledarskap
- Detta arbete har visat sig intressant för forskning i ledarskap även utanför kultursfären

Sammanfattning

Dessa tre exempel visar att kopplingarna mellan musiklivet, den konstnärliga forskningen och akademien redan pågår

Mer behöver göras

- Konstnärlig forskning behöver tydligare visa på hur dess resultat kan få konkret användning
- Detta bortom att ju de allra flesta disputerade forskare i musik faktiskt går tillbaks till musiklivet - och därigenom för tillbaka resultaten
- Här behövs bredare kontaktytor
- Dessa kontaktytor kan motverka polariserande *och* kommodifierande krafter

Mer behöver göras

- Konstnärlig forskning behöver tydligare visa på hur dess resultat kan få konkret användning
- Detta bortom att ju de allra flesta disputerade forskare i musik faktiskt går tillbaks till musiklivet - och därigenom för tillbaka resultaten
- Här behövs bredare kontaktytor
- Dessa kontaktytor kan motverka polariserande *och* kommodifierande krafter

Mer behöver göras

- Konstnärlig forskning behöver tydligare visa på hur dess resultat kan få konkret användning
- Detta bortom att ju de allra flesta disputerade forskare i musik faktiskt går tillbaks till musiklivet - och därigenom för tillbaka resultaten
- Här behövs bredare kontaktytor
- Dessa kontaktytor kan motverka polariserande *och* kommodifierande krafter

Mer behöver göras

- Konstnärlig forskning behöver tydligare visa på hur dess resultat kan få konkret användning
- Detta bortom att ju de allra flesta disputerade forskare i musik faktiskt går tillbaks till musiklivet - och därigenom för tillbaka resultaten
- Här behövs bredare kontaktytor
- Dessa kontaktytor kan motverka polariserande *och* kommodifierande krafter

Tack!